

Nr 27.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).

Genom en den 4 mars 1949 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 97, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Decentraliseringsutredningen, som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsattes den 6 juni 1947 med uppgift att utreda möjligheterna av en ytterligare decentralisering inom statsförvaltningen, har i en med nr 11 betecknad, till statsrådet Danielson avlåten promemoria angående vissa tillstånd till anordnande av lotterier föreslagit ändringar i lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207). Promemorian har av statsrådet Danielson överlämnats till handelsdepartementet för vidare behandling.

Lotteriförordningen har utfärdats av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande. Emellertid har en år 1945 genomförd ändring i 3 § samma förordning (SFS 1945: 410) beslutats av Kungl. Maj:t och riksdagen samfällt.

Enligt 1 § i nämnda förordning må lotteri om penningar eller penningars värde ej utan tillstånd av Kungl. Maj:t för allmänheten anordnas i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i förordningen. Vidare lämnas i paragrafen en definition av begreppet lotteri.

I 2 § stadgas att lotteri må anordnas efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan under vissa förutsättningar.

Enligt 3 § må lotteri, däri insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antalet och storlek bestämda enligt uppgjord plan, anordnas i vissa fall, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke äro för handen. Sålunda må enligt a) i samma paragraf lotteri anordnas efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan under förutsättning bland annat, att lotteriet äger rum i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, att lotteriet bedrivs allenast inom för tillställningen avsett område samt att anmälan icke avser anordnande vid

samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 1 000 kronor. Enligt b) gäller att lotteri må anordnas efter tillstånd av länsstyrelse under förutsättning att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran, att lotteriet bedrivs allenast inom länet, att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper, samt att insatserna icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 5 000 kronor.

Vidare föreskrives i 3 § att varor, vilka användas som vinster, skola med vissa undantag vara frambragta eller tillverkade inom landet.

Enligt 4 § må vid meddelande av tillstånd till lotteri föreskrivas de närmare villkor samt meddelas de kontroll- och ordningsföreskrifter, vartill omständigheterna kunna giva anledning. Beträffande lotteri, varom förmäles i 2 § eller 3 § a), äger polismyndigheten meddela erforderliga kontroll- och ordningsföreskrifter. Vid meddelande av kontroll- och ordningsföreskrifter skall iakttagas, att lotteriet icke mer än nödigt betungas.

Decentraliseringsutredningen förordar i sin promemoria ändringar i förordningen, vilka överensstämja med det i propositionen framlagda förslaget utom däri att utredningen förordat decentralisering till ortens polismyndighet även såvitt avser Stockholm. Beträffande det i 3 § a) angivna maximibeloppet anför utredningen, att om avseende fästes allenast vid penningvärdet, gränsen torde böra sättas till 2 000 kronor. Visserligen kunde fog finnas för att höja beloppet ytterligare. Då emellertid med hänsyn till den föreslagna tillståndsprövningen hos polismyndighet något särskilt praktiskt behov av en större höjning icke syntes kunna åberopas, hade utredningen stannat för det sistnämnda beloppet.

Vid *remissbehandlingen* av promemorian avstyrktes för Stockholms vidkommande förslaget om decentralisering till polismyndighet av *överståthållarämbetet*. Beträffande frågan om höjning av gränsen i fråga om lotterier, som kunna prövas av länsstyrelsen, har ämbetet ifrågasatt, huruvida det vore tillräckligt att, såsom utredningen föreslagit, höja gränsen från 5 000 till 15 000 kronor. Ämbetet har uttalat, att om någon vinst ur arbetssynpunkt skulle uppnås, värdegränsen torde böra sättas betydligt högre, exempelvis vid 30 000 kronor, så att de s. k. båtlotterierna som regel skulle kunna beviljas av länsstyrelserna. Ämbetet har slutligen påpekat, att en decentralisering från Kungl. Maj:t till länsstyrelserna av beslutanderätten för vissa lotterier komme att få konsekvenser ur fiskalisk synpunkt på grund av bestämmelsen i 8 § 1914 års förordning angående stämpelavgiften. Enligt detta författningsrum skall lottsedel i sådana varulotterier, vartill Kungl. Maj:t meddelat tillstånd, förses med stämpel av 10 öre. Lottsedlar i lotterier, som beviljats av länsstyrelse, beläggas däremot icke med stämpel. För att statsverket icke skall gå förlustigt stämpelinkomster måste sålunda, framhåller ämbetet, ifrågavarande bestämmelse i stämpelförordningen ändras.

Övriga remissmyndigheter, *länsstyrelserna i Stockholms län, Östergötlands län, Malmöhus län, Hallands län, Göteborgs och Bohus län, Väster-norrlands län och Norrbottens län*, ha tillstyrkt utredningens förslag eller lämnat desamma utan erinran, varvid i några fall ytterligare vissa ändringar i lotteriförordningen — huvudsakligen av formell art — ifrågasatts.

I propositionen anför *föredragande departementschefen, statsrådet Ericsson*, bland annat följande:

»Decentraliseringsutredningens förslag innebär decentralisering till länsstyrelserna av länslotterier (rena varulotterier) med en insatssumma överstigande 5 000 men ej 15 000 kronor. Denna höjning av gränsen synes lämpligt avvägd, och jag tillstyrker, att förslaget genomföres. Utredningen har vidare förordat, att man skall från länsstyrelserna till polismyndigheterna decentralisera rent lokala lotterier — avsedda att bedrivas allenast inom polismyndighetens förvaltningsområde — med en insatssumma som icke överstiger 5 000 kronor. Även till detta förslag ansluter jag mig i princip. Här föreligger emellertid för Stockholms del speciella förhållanden.»

Departementschefen erinrar om att överståthållarämbetets och Stockholms poliskammars förvaltningsområden sammanfalla lokalt och förklarar, under hänvisning bland annat till nämnda förhållande, att den av honom eljest förordade decentraliseringen till polismyndighet icke borde genomföras beträffande Stockholm.

I fortsättningen anför departementschefen:

»Vad slutligen angår anmälningslotterierna enligt 3 § a) tillstyrker jag decentraliseringsutredningens förslag att höja gränsen för insatsbeloppets storlek från 1 000 till 2 000 kronor. Höjningen innebär i huvudsak endast en anpassning till det förändrade penningvärdet.

De nu förordade förslagen föranleda ändringar i 3 § lotteriförordningen. De ändrade bestämmelserna böra lämpligen träda i kraft den 1 juli 1949.

I anledning av den föreslagna decentraliseringen av vissa ärenden från Kungl. Maj:t till länsstyrelserna bör såsom överståthållarämbetet framhållit bestämmelserna i 8 § 1914 års förordning angående stämpelavgiften ändras. Det torde få ankomma på chefen för finansdepartementet att framlägga förslag härom.»

Genom propositionen nr 205 har förslag framlagts om ändring i sist angivet hänseende av 8 § stämpelförordningen.

Utskottet. Lotteriförordningen har, såsom ovan omtalats, utfärdats av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande. Emellertid har förordningens 3 §, varom nu är fråga, erhållit sin senaste lydelse genom en av Kungl. Maj:t och riksdagen samfällt beslutad förordning. Med hänsyn härtill synas nu ifrågavarande ändringar böra genomföras i sistnämnda form. Framtida ändringar i lotteriförordningen, vilken närmast har politirättslig karaktär, böra dock enligt utskottets mening beslutas av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande.

Genom propositionen föreslås i decentraliserande syfte viss omfördelning av lotteriärendena mellan de myndigheter, som för närvarande handlägga dylika ärenden. Utskottet finner i likhet med departementschefen, att en decentralisering på förevarande område är påkallad. Denna bör ske på sätt i propositionen föreslagits. Mot den avvägning som därvidlag skett har utskottet icke funnit anledning till erinran annat än såvitt angår anmälningsslotterierna enligt 3 § a).

I fråga om sistnämnda lotterier föreslås en höjning av gränsen för insatsbeloppets storlek från 1 000 till 2 000 kronor. Denna höjning innebär, såsom i propositionen framhålles, i huvudsak endast en anpassning till det nuvarande penningvärdet. Decentraliseringsutredningen uttalade, att fog kunde finnas för att höja beloppet ytterligare. När den likväl icke framlade förslag härom, skedde detta under hänvisning till att något praktiskt behov härav icke syntes föreligga med hänsyn till den föreslagna tillståndsprövningen hos polismyndighet.

Enligt utskottets mening torde det, oaktat nämnda tillståndsprövning, vara av intresse för anordnarna av ifrågavarande lotterier att det generella tillståndet enligt 3 § a) utvidgas. Anmälningförfarandet ställer sig nämligen som regel något billigare. Lösen- och stämpelavgifter m. fl. kostnader för tillståndresolutionen bortfalla. Vidare pläga de i 4 § upptagna reglerna om meddelande av kontrollföreskrifter tillämpas på ett för anmälningsslotterierna mindre betungande sätt än för övriga lotterier. Kontrollant förordnas exempelvis ofta icke för de förra. På grund härav torde det finnas skäl att höja den i 3 § a) angivna värdegränsen utöver vad som motsvarar penningvärdets förändringar. En dylik höjning bör med hänsyn till de i lagrummet uppställda stränga villkoren kunna ske utan risk för missbruk. Höjningen bör emellertid icke göras större än som motsvarar ett praktiskt behov och får ej heller medföra, att den med tillståndsgivningen avsedda kontrollen över lotterierna nämnvärt inskränkes. En lämplig avvägning synes kunna vinnas genom att bestämma gränsen till 3 000 kronor.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte — med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra vidtagas i det genom förevarande proposition, nr 97, framlagda förslaget till förordning om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 — för sin del antaga följande förslag till

F ö r o r d n i n g

om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939¹ (nr 207).

Härigenom förordnas, att 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

3 §.

(Nuvarande lydelse:)

Lotteri, däri insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, må, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke äro för handen, anordnas

a) efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att lotteriet bedrives allenast inom för tillställningen avsett område,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen i lotteriet uteslutande användes för det ändamål, till vars förmån den tillställning äger rum i samband varmed lotteriet är anordnat, samt

att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 1 000 kronor;

(Utskottets förslag:)

Lotteri, däri insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, må, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke äro för handen, anordnas

a) efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att lotteriet bedrives allenast inom för tillställningen avsett område,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen i lotteriet uteslutande användes för det ändamål, till vars förmån den tillställning äger rum i samband varmed lotteriet är anordnat, samt

att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 3 000 kronor;

¹ Senaste lydelse av 3 § se SFS 1945: 410.

(Nuvarande lydelse:)

(Utskottets förslag:)

b) efter tillstånd av länsstyrelsen under förutsättning

att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran,

att lotteriet bedrives allenast inom länet,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 5 000 kronor.

b) i annan ort än Stockholms stad, efter tillstånd av polismyndigheten under förutsättning

att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran,

att lotteriet bedrives allenast inom polismyndighetens förvaltningsområde,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 5 000 kronor;

c) efter tillstånd av länsstyrelsen under förutsättning

att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran,

att lotteriet bedrives allenast inom länet,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna, stämpelavgift däri ej inbegripen, icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 15 000 kronor.

Varor , vilka ----- nyss sagts.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1949.

Stockholm den 26 april 1949.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Lodenius, Olofsson, fruar Sjöström-Bengtsson, Lindström, herrar John Wiktor Jonsson, Löthner, Georg Petersson och Weiland*;

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedlund i Östersund, Olsson i Mellerud, Johnsson i Stockholm*, Ljungberg*, Lindahl*, Svensson i Stenkyrka och Edenman.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
